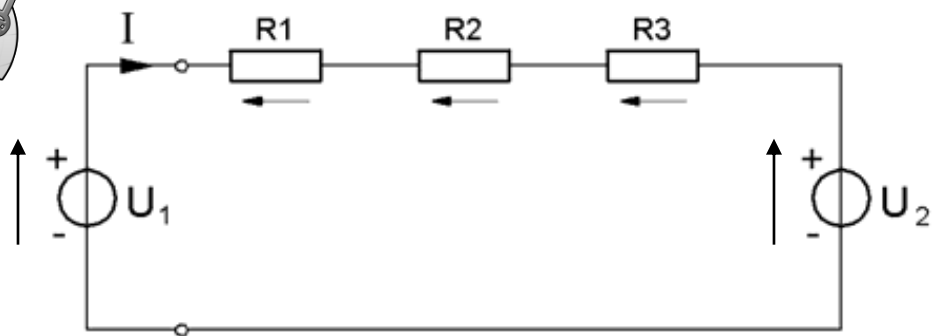

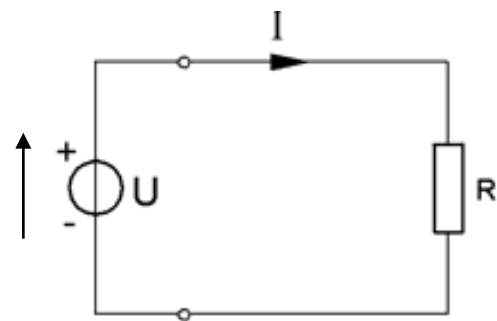
Lekcja 11. Obwody szeregowo i równoległe- łączenie oporników.

1. Połączenie szeregowo rezystorów i źródeł napięcia

- W połączeniu szeregowym przez wszystkie elementy obwodu przepływa ten sam prąd. Obwód taki stanowi jedno oczko.
- Obwód szeregowo połączonych źródeł napięcia i rezystancji zastąpić można obwodem równoważnym, tzn. że płynie w nim taki sam prąd I .
- Obwód ten zawiera zastępcze źródło napięcia U i zastępczą rezystancję R .

a) Schemat układu szeregowo połączonych elementów.

b) Schemat układu równoważnego

- sumę algebraiczną źródeł napięcia w rozpatrywanym układzie, można zastąpić symbolem U oznaczającym zastępcze źródło napięcia:

$$U = U_1 - U_2$$

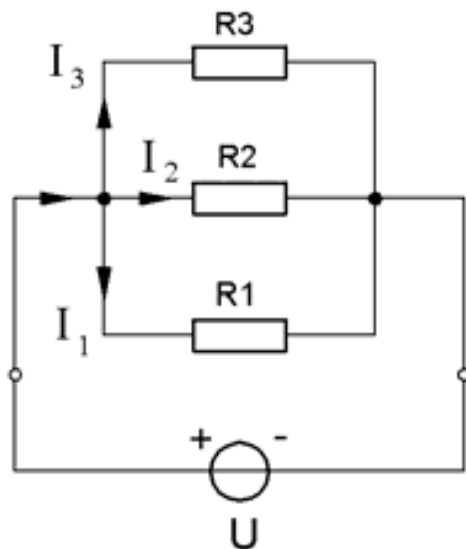
- sumę rezystancji połączonych szeregowo w rozpatrywanym układzie, można zastąpić symbolem R oznaczającym zastępczą rezystancję:

$$R = R_1 + R_2 + R_3$$

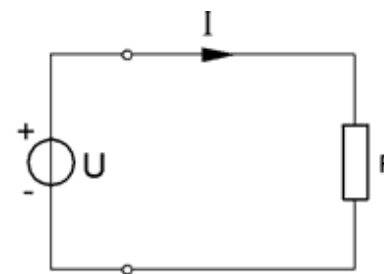
- ***Dowolną liczbę rezystorów połączonych szeregowo można zastąpić rezystancją zastępczą równą sumie rezystancji poszczególnych rezystorów.***
- ***Dowolną liczbę źródeł napięcia połączonych szeregowo można zastąpić zastępczym źródłem napięcia, którego napięcie źródłowe równe jest sumie algebraicznej (czyli z uwzględnieniem zwrotu) poszczególnych napięć źródłowych.***

2. Połączenie równoległe rezystorów i źródeł napięcia

- Obwód zawierający rezystory połączone równoległe można zastąpić równoważnym, obwodem zawierającym jeden rezystor o rezystancji zastępczej R .

a) schemat obwodu z rezystorami połączonymi równoległe,

b) schemat obwodu równoważnego

Właściwością połączenia równoległego jest to, że wszystkie elementy są włączone między tę samą parę węzłów, **zatem na zaciskach elementów występuje to samo napięcie.**

- W ogólnym przypadku odwrotność rezystancji zastępczej dowolnej ilości rezystorów połączonych równolegle równa się sumie odwrotności rezystancji poszczególnych rezystorów.

$$\frac{1}{R} = \frac{1}{R_1} + \frac{1}{R_2} + \frac{1}{R_3} + \dots + \frac{1}{R_n}$$

- Po wprowadzeniu pojęcia konduktancji G , będącej odwrotnością rezystancji, równanie opisujące rezystancję zastępczą przyjmie postać.

$$G = G_1 + G_2 + G_3 + \dots + G_n$$

W ogólnym przypadku konduktancja zastępcza dowolnej ilości rezystorów połączonych równolegle równa się sumie konduktancji poszczególnych rezystorów.

Lekcja 12. Ćwiczenia obliczeniowe

- Aby wykonać ćwiczenia powinienes:
- 1) przeanalizować treść zadania,
  - 2) narysować proponowany schemat,
  - 3) dobrać wartości elementów,
  - 4) wykonać obliczenia rezystancji zastępczej i napięcia zastępczego,
  - 5) zaprezentować wyniki swojej pracy.

Ćwiczenie 1

- Zaprojektuj dowolny obwód szeregowy zawierający co najmniej pięć rezystorów i trzy napięcia źródłowe. Oblicz rezystancję zastępczą rezystorów tego obwodu oraz zastępcze napięcie źródłowe.

Ćwiczenie 2.

Prądnicą elektryczną o sile elektromotorycznej $E = 120 \text{ V}$ i rezystancji wewnętrznej $R_w = 1 \Omega$ zasila dwa rezystory o rezystancjach $R_1 = 5 \Omega$, $R_2 = 9 \Omega$, połączone w szereg. Obliczyć prąd w obwodzie.

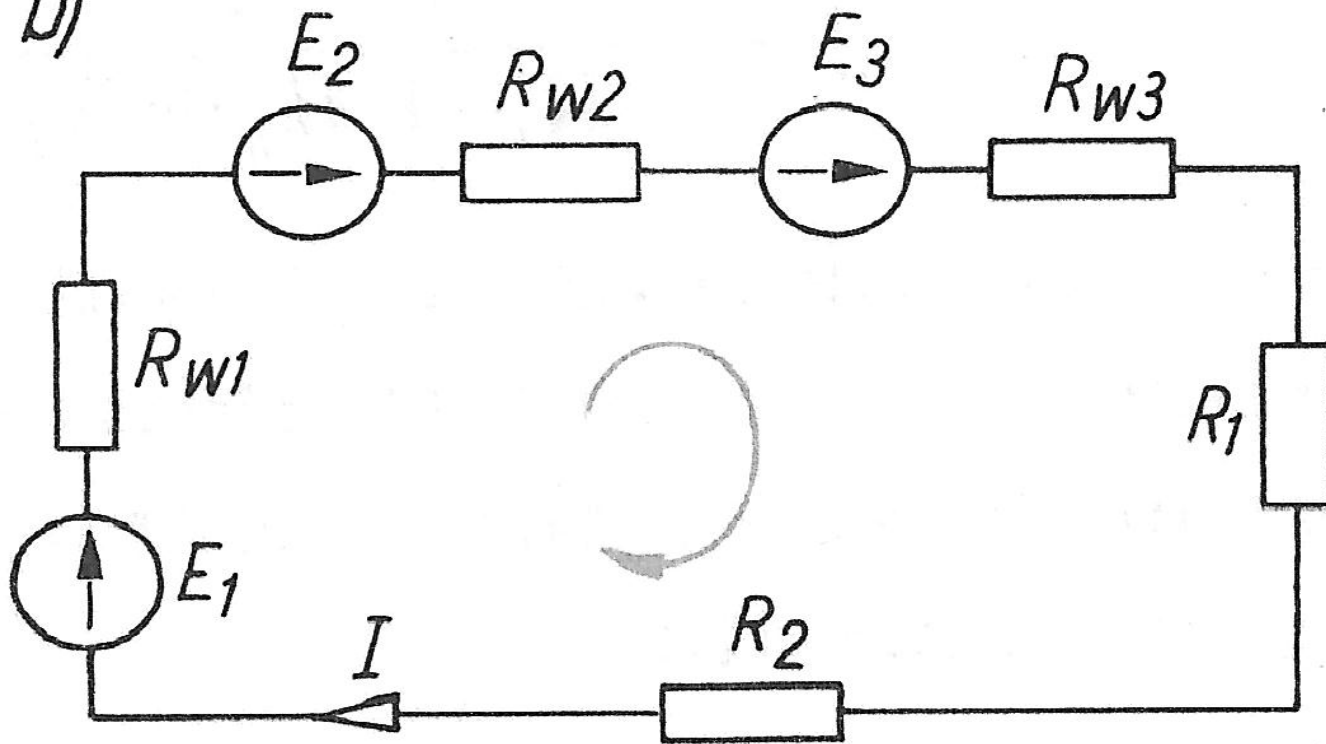
Ćwiczenie 3.

Źródło napięcia o sile elektromotorycznej $E = 220 \text{ V}$ i rezystancji wewnętrznej $R_w = 0,5 \Omega$ zasila układ szeregowy 16 odbiorników np. żarówek, każda o rezystancjach $R_1 = 39 \Omega$. Obliczyć prąd w obwodzie.

Ćwiczenie 4.

W obwodzie pokazanym na rysunku dane są $E_1 = 6 \text{ V}$; $R_{w1} = 0,05 \Omega$;
 $E_2 = 12 \text{ V}$; $R_{w2} = 0,1 \Omega$; $E_3 = 4 \text{ V}$; $R_{w3} = 0,05 \Omega$; $R_1 = 1,0 \Omega$; $R_2 = 0,8 \Omega$.
Oblicz prąd I .

b)

Lekcja 13. Ćwiczenia obliczeniowe

Ćwiczenie 1.

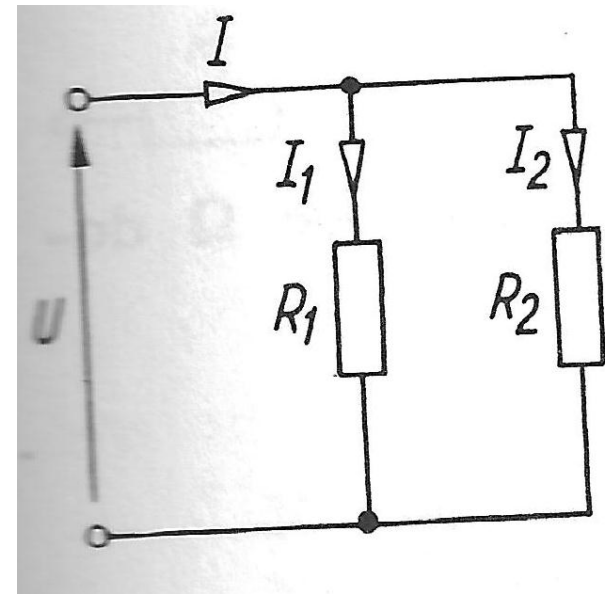
Trzy rezystory o rezystancjach $R_1 = 10 \Omega$; $R_2 = 30 \Omega$; $R_3 = 15 \Omega$ połączono równoległe. Obliczyć rezystancję zastępczą tego układu.

Ćwiczenie 2.

Jaki rezystor należy połączyć równoległe z rezystorem o rezystancji $R_1 = 20 \Omega$, aby otrzymać rezystancję zastępczą $R = 15 \Omega$?

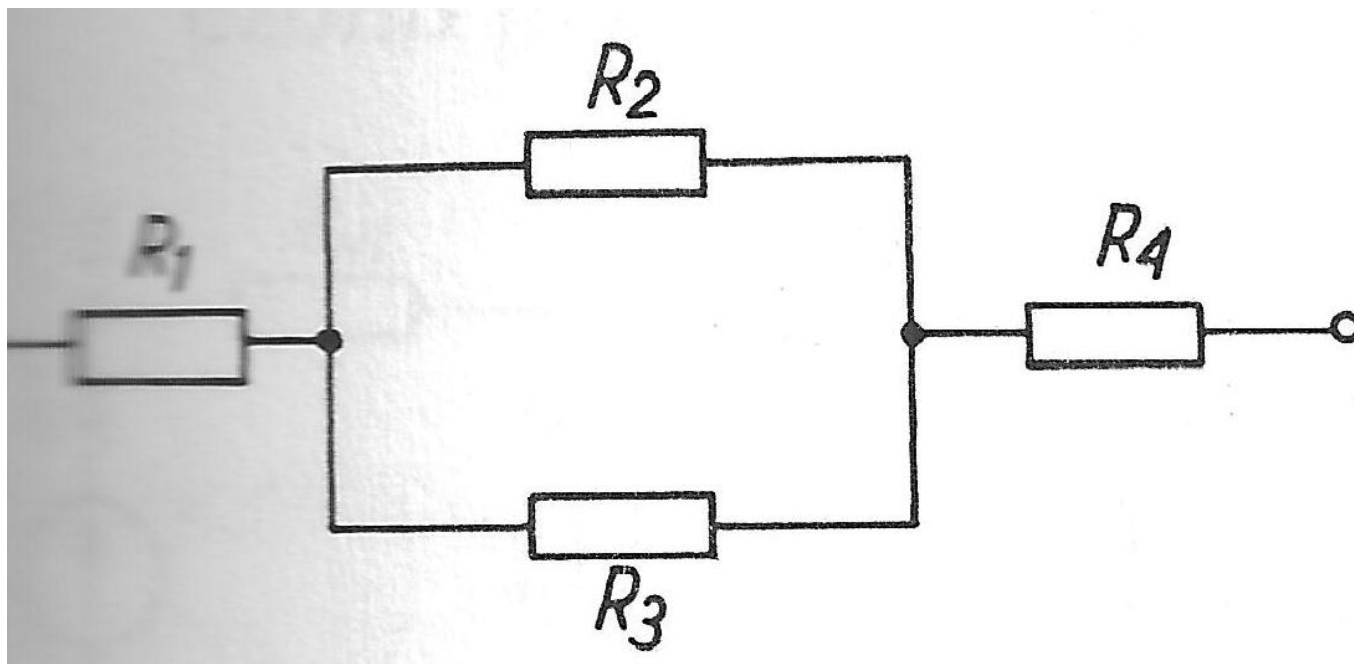
Ćwiczenie 3.

Do układu rezystorów $R_1 = 20 \Omega$;
 $R_2 = 60 \Omega$ połączonych równoległe
dopływa prąd $I = 6 \text{ A}$.
Obliczyć prądy I_1 , I_2

Ćwiczenie 4.

Wyznaczyć rezystancję zastępczą układu rezystorów przedstawionych na rysunku. Dane: $R_1 = 30 \Omega$; $R_2 = 15 \Omega$; $R_3 = 60 \Omega$; $R_4 = 30 \Omega$

Ćwiczenie 5.

Rezystory $R_1 = 30 \Omega$; $R_2 = 15 \Omega$; $R_3 = 60 \Omega$; $R_4 = 30 \Omega$ połączono jak na rysunku. Oblicz rezystancję zastępczą układu.

